

Liberpensulo

Oficiala Gazeto de la Internacia Ligo de Liberpensuloj

Estraro de Internacia Ligo de Liberpensuloj: Prezidanto: *C. F. Everts*, Alb. Cuyp-Str. 169, Amsterdam (Holando). Viceprezidanto: *Gustav Weigel*, *Bodenbach-Peiperz 14* (Ĉekoslovakio). Sekretario: *Kurt Hubricht* (Adreso: vidu apude). Kunsidanto: *M. Bartsch*, *Lochmannstrasse 4, Leipzig-Stötteritz* (Germanio). Landreprezentantoj: Adresojn vidu sur lasta paĝo.

Sekretariejo: *Kurt Hubricht*
Marianenstrasse 22, I.
Leipzig - Neustadt (Germ.)
Poŝtĉeka
numero: 43808 Leipzig

Por membroj senpage. La kotizo por la Ligo estas laŭ plaĉo, sed minimume gmk. 1.50 aŭ sama valoro. Manuskriptojn bonvolu sendi al la gazetkomitato. Adreso: S-ino *T. Sufadinova*, 3 Fonthill Road, London N 4 (Anglio). Represo de artikoloj permesata nur se oni citas la nomon de nia gazeto. Sendu du pruvekzemplerojn.

JOSEPH Mc CABE

(JOSEF MAK KEJB) UNU EL PLEJ ENERGIAJ BATALANTOJ POR LIBERPENSO EN ANGLIO

Lama monaĥo, rektoro de romkatolika kolegio, estas nun unu el la plej famaj liberpensuloj, tutmonde konata pro siaj verkoj kaj tradukoj. Post la forlaso de la romkatolika eklezio en la jaro 1896, Joseph Mc Cabe senlace batalis kontraŭ religiaj superstiĉoj. Li verkis centon da plej kleraj libroj; li tradukis liberpensajn verkojn el multaj lingvoj, kaj faris milon da kontraŭreligiaj prelegoj en Britio, Usono kaj Aŭstralio.

Lia unua verko, "Dekdu Jaroj en Monaĥejo", estas treege interesa priskribo de la interna vivo de britaj kaj belgaj monaĥejoj, kaj bona malkaŝo de la romkatolikismo. Dum kelkaj jaroj, jam estinte monaĥo de la Franciskana fratularo, Mc Cabe ekdubis pri la vereco de tio, kion oni instruis al li. En deziro enketi plu, li komencis studi la filozofion ĉe la Universitato de Louvain, en Belgio. Li tiel sukcesis, ke post unu jaro de studado li ricevis la katedron de profesoro de filozofio ĉe la granda Franciskana monaĥejo en Londono.

Dum lia vivo en Belgio Mc Cabe havis okazon studi tieajn monaĥejojn, kaj trovis la monaĥojn eĉ pli frivolaĵoj kaj drinkemaj ol en Anglio. En ambaŭ landoj li trovis, ke frivoleco, klaĉado kaj intrigo estas parto de monaĥeja vivo. Naŭzita de tia speco de vivo, li plezure akceptis oficon kiel rektoro de Kolegio St. Bernardine, en la urbo Buckingham en Britio.

En tiu periodo de preparado de estontaj pastroj Patro Antonio (tia estis lia monaĥa nomo) pli kaj pli dubis pri la vereco

de sia kredo. Fine, en 1896, li sentis ke li devas definitive forlasi la eklezion. Tute senmona, li havis malfacilan ekziston

J. Mc CABE
antaŭe Franciskana monaĥo Patro Antonio

dum certa tempo. Sed fine lia menskapablo triumfis, kaj li trovis eldoniston por siaj verkoj. Li tradukis verkojn de Profesoro Haeckel, la fama germana monisto, kiuj vendiĝis po milono. Liaj

biografioj de Goethe, Talleyrand, Bernard Shaw ktp. estis multe admirataj de la literaturo mondo; liaj verkoj pri astronomio, fiziko, evoluado de la homo kaj aliaj sciencaj verkoj estas ĉie legataj.

Fine, sed ne plej malgrave, liaj kontraŭreligiaj verkoj kiel "La Papoj kaj ilia Eklezio", "La influo de Kristanismo sur Homa Civilizo" ktp. estas bonegaj bataliloj por liberpensuloj en anglalingvaj landoj. Ne kontenta je sia verka laboro, Joseph Mc Cabe konstante faras paroladojn por liberpensulo. Nur antaŭ kelkaj jaroj li vojaĝis Aŭstralion por batali tie dum tri monatoj per plumo kaj lango kontraŭ la tiea kreskanta povo de la romkatolika eklezio. Efektive, ni britaj liberpensuloj rajtas fieri pri nia klera kaj laborema samideano!

K. R. Sturmer.

Jen kelkaj titoloj el 65 verkoj de J. Mc Cabe (makkejB).

"The Bible in Europe" — analizo de la pretendo ke kristanismo civilizis Eŭropon, 224 pĝ.

"The Religion of Woman" — analizo de la pretendo ke kristanismo helpis al la virino.

"The Bankruptcy of Religion" — sumigo de ĉiuj akuzoj kontraŭ ĉia religio, 208 pĝ.

"The Twilight of the Gods" — mia plej lasta diskuto pri la kondamno kontraŭ ĉia religio de moderna kulturo, 128 pĝ.

"The Church and the People" — kiu refutas la pretendon ke religio faris ion por la homoj, 96 pĝ.

Eldonistoj: *Watts & Co. Johnson's Court*, London E. C. 4.

La XIX. Kongreso de la Internacia Federacio de Liberpensaj Societoj

La Kongreso okazis en Parizo 15.—18. Aŭgusto 1925. D-ro Terwagne (Bruxelles) prezidis. 150 ĉeestantoj el 20 nacioj (oficiale) sed laŭ nia kalkulo ne pli ol 12.

La bezono de internacia lingvo estis forte sentata. Multaj kongresanoj tute ne komprenis ion ĉar la francoj faris la francan lingvon la lingvo de la kongreso. Naciaj delegitoj legis tradukojn de siaj paroladoj en franca lingvo plej ofte trege malbone parolataj; kaj germanoj, perdinta paciencon sidi kaj nenion kompreni, petis ke almenaŭ ĉiu germano parolu ankaŭ germane. Kelkaj angloj opiniante ke estas malŝparo de tempo sidi kaj nekompreni, tute forlasis la kongreson. La restintaj angloj petis, ke almenaŭ la rezolucioj estu tradukitaj anglen, kaj oni tradukis nur du. Angla delegito private rimarkis al unu komitatano, ke la angloj estas tre ĝenataj pro nekompreno kaj ke la paroladoj devus esti tradukotoj anglen. "Ho, la angloj devas paroli france" respondis la komitatano. "Ĉu vi francoj membroj de la kongreso parolas angle?"

Ha ne, respondis franco, ni francoj ne parolas angle, sed la angloj devu paroli france."

Nekomprenante la paroladojn, la angloj ne estis kompetentaj voĉdoni kaj forlasis la kongreson tiel ŝaĝaj kiel ili venis, krom s-ro Mc. Cabe, kiu faris bonegan raporton pri situacio en Anglio, kaj edziĝo de socialdemokrato Macdonald kun la eklezio. Mc. Cabe (Mak Kejb) estis la plej perfekta parolanto de franca lingvo el la alilandanoj.

La programo de la kongreso estis pli granda ol la tempo permesis; kelkaj raportoj de delegitoj ne povis esti faritaj. Inter ili la raporto pri nia Ligo, nia gazeto, la letero de Queen Silver ne estis legita, krom mallonga raporto pri ŝi.

Post malferma parolado de d-ro Terwagne, kiu esprimis deziron pri Unuigitaj Ŝtatoj de la mondo, la sekretariino Pardon faris sian raporton pri la laboro kaj granda sukceso de la Federacio.

Reprezentanto de la franca federacio raportis pri la laboro de francoj kies 7,400 membroj postulas forigon de Ambasadoro ĉe la Vatikano.

Post la raporto de itala delegito pri la tiraneco de Mussolini super la konscienco de la publiko, la kongreso voĉdonis unuanime: Malhonoron al la faŝista reĝimo. La pola delegito raportis kun indigno pri la teruraĵoj de blankuloj en Polujo kaj pri la persekutoj, kiujn faras la katolikoj kontraŭ iu ajn konscio nekatolika. La Kongreso kondamnis la reĝimon kiel abomenan kaj sendis telegramon kontraŭ ekzekuto de Bowin kaj proteston kontraŭ maljusta juĝo de laboristoj Hibner, Kniewski kaj Rutkowski.

D-ro Bartosek (Ĉekoslovakio) parolis pri "La persekuto de la religia malplimulto en Aŭstrio," kaj pledis batali por la rajto de homoj vivi ekster ĉiu religio.

Dum debato pri "Religio kaj lernejoj" oni decidis insisti pri instruado de moralo laika en la lernejoj anstataŭ la religio. Holanda delegito raportis pri netoleremo de ilia pastraro. En Belgujo la pastraro ĉiopova enkondukis religian instruon en ĉiujn lernejojn.

Belgaj socialistoj defendis sian koalicion en parlamento kun katolikoj, sed la kongreso tamen malaprobis ilian sintendon kiel liberpensulojn.

Laŭ propono de s-ro Horace Thivet pri Moralo Laika Internacia oni konsentis studi la principojn de moraloj estontaj.

Speciale interese estis raporto de d-ro Bartosek pri la pozitiva laboro de la Libera Penso en Ĉekoslovakio kaj pri la bona organizacio de laikaj orfejoj en tiu lando.

Oni parolis ankaŭ pri: la militoj kontraŭ Riftoj kondamnanta ĝin; la neceso ke ĉiuj proletariaj organizacioj aliĝu al la federacio; la laikaj festoj, kaj aliaj aferoj. Tiom da aferoj restis por la lasta tago, ke oni maĉis ĉiujn.

Oni kondamnis militojn kaj postulis, ke konscia rifuzo militservi estu ankaŭ rajto de Liberpensulo.

D-ro Hartwig, membro de nia ligo, raportis tre interese pri la grava Konkordato de Bavario.

Aliaj oratoroj parolis pri nova kalendaro; Alkoholo; Voĉdonrajto al virinoj. Pri monumento Ferrer, kiun la germanoj dum milito deprenis, kaj kiun la belga registaro post multa klopodo de Liberpensuloj remetis sur la lokon foriginte ĉiujn surskribojn kaj lasis ĝin, do anonima, raportis s-ro Robyn.

La kongreso akceptis la jenon kiel fundamenton de la Federacio.

"La Libera Penso batalas kontraŭ ĉiuj fortoj, kiuj penas teni ĉiujn privilegiojn por si kaj kiuj estas kontraŭ evoluo de sociala kulturo bazanta sin sur scienca socialismo kaj sur moralo racia.

Ĝi aprobas ĉiujn batalojn, inkluzive la revolucion klasbatalon, kiuj emas al la progreso kaj al la egaleco de rajtoj ekonomiaj kaj sociaj de ĉiuj homoj."

Pri internacia Lingvo

Jam estas tagmezo de lasta tago de Kongreso (Mardo).

Ankoraŭ kelkaj programeroj ne estas tuŝitaj. Inter ili

Lingvo internacia

kiu estis sur la programo por dimanĉo. La sekretariino oni jam ne vidas; la Prezidanto adiaŭas, ĉar li devas trafi vagonaron, kaj transdonas la Prezidantecon al d-ro Bartosek; multaj komitatanoj jam estas for; la Prezidanto demandas ĉu oni daŭrigu; oni decidis daŭrigi post lunĉo, je 3,30 ptm.

Tuj nia delegito de nia Ligo enkondukis la paroladon mallonge pri Esperanto en angla kaj Esperanta lingvoj. La parolado, origine verkita angle de nia delegito, devis esti tradukita francen kion faris nia samideano s-ro Dubois pere de Esperanto. La parolado donis faktojn pri la sukcesoj de Esperanto en diversaj sferoj, kaj citis la Katolikan Esperantistan Kongreson samtempe okazanta en Parizo. Subite aperas homoj, kiuj tute ne partoprenis en la Kongreso stariĝas kaj komencas fari proponojn pri diversaj internaciaj lingvoj, ĉiuj laŭdantaj la sian. Vidante tiun konkuron de lingvoj, la Vizprezidanto leviĝis kaj proponis kiel internacian — la lingvon pri kiu oni dum la tuta kongreso ne kverelis, nome la francan. Estis decidite ne plu debati ĉi tiun temon. Kvankam preskaŭ ĉiuj en la kongreso opiniis, ke Esperanto estos adoptota; sed neniu povis debati, ĉar la proponantoj de lingvoj eluzis la mallongan tempon je la dispono por la problemo,

E. E. Jelland.

La Trogloditoj kontraŭ Darwin

Proceso en Simiurbo

La grandioza ekspozicio en Wembley, Londono, la plej mirinda el ĉiuj epokoj, paliĝas antaŭ la famo de Dayton (Dejton, Usono, nun moke nomata Simiurbo).

Kiu ne legis pri la proceso kontraŭ J. T. Skops (Skops), Instruisto, okazinta en Simiurbo. Ne aŭdita krimo meze de kampo de la Trogloditoj!

S-ro J. T. Skops, instruisto, instruis al lernantoj en publika lernejo biologion, dum kiu li diras vortojn ne laŭ la biblio. Nur fajrero falis, kaj la brulo estas granda — la tuta terglobo troviĝas en granda ekscito.

En Simiurbo mem, predikistoj ĉiuspecaj, kaj nigraj kaj blankaj, forgesinte siajn kverelojn, tondradis samtone sur la stratoj kontraŭ adeptoj de simioj. Unuj deklaras, ke ili parkere scias la biblion; unu el ili, ke li scias kiel komunikiĝi kun Dio, kio kostas nur 40 dolarojn. Tra la tuta urbo la muroj aŭŝitaj de kristanaj trogloditoj krias: "Ĉu ni pagas impostojn por fordoni niajn infanojn al diablo?" "Ĉu infero aŭ lernejo?" ... Diversspecaj reprezentantoj de Dio freneze predikas tage kaj nokte sur la monto (por esti similaj al Jesuo) defendante la biblion. Virinoj junaj promenas tra la stratoj kun larĝaj rubandoj trans la brusto kun surskribo "Vi ne faros min simio". Evidente ili preferas esti promenantaj ripoj de Adamo kaj esti faritaj el materialo el kiu estas fabrikataj la ostaj butonoj sur iliaj bluzoj. Ĉie la trogloditoj, kiuj laŭte bruas. Al Evolucionanoj ne estas permesate paroladi publike. Kün Silver (Kalifornio) skribis al mi, ke "la granda milito ne kaŭzis tian eksciton ĉe Usonanoj, kiel ĉi tiu proceso." El la tuta Ameriko "saĝaj" kristanoj

alluis al Simiurbo, tiom ke la granda placo, sur kiu oni konstruis specialan estradon por juĝi Darwin, ne povis enteni ĉiujn trogloditojn, solfaj por vidi Darwinon kondamnata. La scivolemuloj devis gluiĝi al fenestraj bretoj de ĉirkaŭaj domoj, al arboj, bariloj. La proceso komencis laŭ trogloditaj moroj per preĝoj. La Darwinanoj, kiuj havas aliajn kutimojn, protestis, ke juĝejo ne estas preĝejo. Sed la trogloditoj ne respektas la kutimojn de nunepokanoj kaj daŭrigis dum ĉiuj postaj tagoj de la proceso preĝi en la juĝejo.

La ĉefa atakanto estis William Jennings Bryan (Viljam Ĝennings Brajan), dufoje kandidato por la Usona prezidanteco, sed kiu ambaŭfoje malsukcesis elektiĝi; la sama, kiu kaŭzis, ke la aŭtoritatoj malpermesis al 12 jara knabino Kūin Silver paroladi publike ĉe subĉielaj kunvenoj, kiun rajton ĝuas ĉiuj religiaj predikistoj, en Kalifornio; la sama, kiun ŝi invitis letere kaj pere de gazetoj veni kaj debati kun ŝi publike pri Evoluo, kion li rifuzis fari. Certe li ne sciis ion pri aŭ legis Darwinon.

La juĝantaro konsistis el: 6 baptistoj, 4 metodistoj kaj la ceteraj el aliaj kristanaj sektoj. Neniu el ili legis nek Darwinon, nek liajn disĉiplojn. Fakte unu el ili ne scis legi aŭ skribi.

La defendanto de Skops postulis, ke oni pruvu science ĉu la homo devenis de speco de simioj aŭ ke la mondo estis kreita en ses tagoj. La juĝantaro tute rifuzis diskuti la aferon el tiu vidpunkto, kaj juĝis Skops por rompo de la leĝo laŭ kiu estas malpermesata la instruo de Evoluo en publikaj lernejoj. Profesoro Daroo rimarkis, ke logike oni devus malpermesi la instruon de Koperniko, ke la suno troviĝas en la centro de la suna sistemo kaj ne la tero. Je tio la juĝisto respondis, ke la registaro havas rajton instrui en siaj lernejoj kion ĝi deziras. Do, se la registaro ne deziras havi iun aferon kun globforma tero, la instruisto devas instrui, ke la tero estas plata kaj kvarangula kiel tion volas la biblio.

Unu profesoro demandis, se la instruisto devas diri al la infanoj, ke estas nur 6000 jaroj post la kreo de la mondo, kiel do, la kaliforniuj arboj estas pli aĝaj ol tio. Ankaŭ, se dio kreis la sunon je la kvara tago, kiamaniere povis esti tagiĝoj kaj vesperiĝoj en la tri unuaj tagoj laŭ kiuj oni povas kalkuli la tagojn. Tago havas 24 horojn, kaj ne estis suno por kalkuli la tagojn.

Protestoj kontraŭ la kulpigo de Skops alvenis el ĉiuj partoj de Ameriko de famaj sciencistoj. Dro. Rabe, profesoro de Kolumbia universitato, proponas ke la universitatoj de Usono konsideru la atestojn de lernejoj en la Ŝtato Tenesi kiel ne validajn. Li ankaŭ pensas, ke malpermeso instrui la teorion de Evoluo estas ofendo al civilizo kaj atenco sur la sendependeco de la scienco.

La fama sciencisto kaj elpensinto Edison en sia letero de protesto postulas, ke oni

lin metu sur la benko de krimuloj, se Darwinismo estas krimo.

La ĉefa troglodito V.G. Brajan estis la malbona spirito kiu inspiris tiun leĝon en Tenesi. Li gajnis la proceson, Skops, alie Darwin perdis. La juĝisto monpulis Skops je 2 00 dolaroj, sed la proceso ankoraŭ ne estas finita, ĉar Skops tuj donis avizon de apelacio al plej alta instanco; do, ni aŭdos pli pri tiu leĝo estonte. Brajan, ebria pro sia venko, preparis projekton laŭ kiu la teorio de Evoluo de Darwin devus esti malpermesata esti instruata en ĉiuj lernejoj de Usono . . . kiam Dio, ŝajne pensante, ke tio estas ja troe permesi ankaŭ tiun frenezajon, vokis lin subite rekte en sian paradizon. Jam ne estas V.G. Brajan inter ni. Neniu ploras . . . Nenia perdo . . . La monumenton neputreman starigis al li la knabino Kūin Silver, dediĉinte al li broŝuron "From Monkey to Bryan" (De Simio ĝis Brajan). En ĝi ŝi eternigas por estontaj generacioj la genezon de la ĉefa troglodito de la 20a jarcento. En miloj da ekzempleroj ĉi tiu broŝuro estis disdonata sur la stratoj de Dejton dum la proceso.

Al tiuj, kiuj ŝatus havi tiun broŝuron en angla lingvo, mi sendos ekzempleron por naciaj poŝtmarkoj sufiĉaj por afranki du alilandajn leterojn. En tiu broŝuro estas portretoj de tiu fama troglodito sur ĉiuj ŝtupoj de lia evoluo. T. Sufadinova-Yelland.

Religia Socialismo

Ĉu povas esti religia socialismo? Ne multon oni bezonas por pruvi, ke "religia socialismo estas sensencaĵo. Socialismo celas la homan feliĉon sur la tero. La religio diras ke ĉia sorto, bona kaj malbona, estas sendita de Dio. Nenia ribelo kontraŭ la mizera stato, kaj obeemo al la estraro. Miserulo havos pli bonan vivon poste en alia mondo. Al religiaj ne necese estas plibonigi la ĉi tian ekonomian staton. Male la socialistaj movadoj. Ili volas havigi per evoluo aŭ revolucio pli bonan vivstaton ĉi tie sur la tero.

La diferenco inter religio kaj socialismo estas en tio; ke la religio celas plibonigi la homojn, kaj tiamaniere plibonigi la sociajn aferojn. La socialismo male penas plibonigi la ekonomian staton, tiam ankaŭ la homoj pliboniĝos. La saman ideon D-ro Adler el Vieno prezentas tiel: "Al pordo, kiu devas esti fermata, la kristanismo pendigas tian surskribon: Oni estas petataj fermi la pordon." La socialismo uzas aŭtomatan pordfermilon. Malgraŭ tio, oni volas miksi religion kun socialismo.

En la programo de la social-demokrata partio staras: Religio estas afero privata. Tiu frazo, ŝajne, ne taŭgas por la granda parto de socialistaj gvidantoj. Mi rimarkis, ke, jam antaŭ la granda milito, socialistoj iom malamike rigardis la nombron de la liberpensularo kreskanta. Hodiaŭ ili ne malkaŝas sian simpatian por la eklezio. Jen kelkaj pruvoj:

James Brown, membro de la angla laborista partio (antaŭe ministro), en 1924 fariĝis Sinjoro ĉefa Komisarulo de la skota eklezio.

La germana eksministro Sollmann diris en 1923 "Mi pensas ke Germanio povas esti savata el sia mizero nur, se la grandaj spiritaĵoj, kristanismo kaj socialismo, iros kune sur la sama vojo. "Komparu tion kun la vortoj de Bebel" Kristanismo kaj socialismo estas kontraŭaj unu al la alia, kiel fajro al akvo." En Deventer (Holando) socialista urbkonsilanto voĉdonas por malpermeso de blasfemo. Ĉie hodiaŭ oni cedas al la eklezio. Pastroj skribas en gazetoj por popolo, pastroj fondas unuigojn de religiaj socialistoj.

Ĉu en tio ne estas kaŝita intenco kurbiĝi returnen la socialistan movadon. En 1905 dum la konferenco en Jena Bebel diris: "La eklezio bone sciis akomodi sin al la sociaj sistemoj kaj ekonomiaj ordoj kiuj aperis kaj malaperis en daŭro de jarmiloj. Kaj mi diras al vi, ke se iam venos la Lasta Decida Paŝo kaj la Centrum (germana katolika partio) estos devigata diri: nun ni ne povas kontraŭstari al la socialismo, "tiam mi vetas mil kontraŭ unu, ke la predikantoj de la kristana amo por la proksimumo, kiuj antaŭe pledis por la feŭda ordo, nun — por la burĝa, pledos tiam por socialismo. Kaj ili pruvos al vi tute klare kaj precize ke kompare kun ili vi estas fuŝistoj, ke la nova testamento en diversaj punktoj absolute estas por la komunismo; do, ne estas ia diferenco inter katolikismo kaj socialismo."

Pro la nuna amikeco de socialismo kaj eklezio oni preskaŭ povas pravigi la starigon de liberpensulaj partioj. En Triebes (Germanio) oni provis efektiviĝi tiun intencon. En Holando ekzistas jam societo kun devizo: "Liberpensuloj al la parlamento." Ili partoprenas jam kiel memstara partio dum balotoj. En Svedio ekzistas jam "Liberpensula Popola Partio." Al enketo, sendita okaze de balotado por regna prezidanto de la liberpensuloj al la diversaj partioj, respondis la dekstraj partioj por eklezio, la social-demokratoj tute ne respondis, la komunistoj respondis flanke de la liberpensuloj. Laŭ la lasta decido de la germanaj komunistoj oficisto ne rajtas aparteni al iu eklezio, tion oni postulas ankaŭ de la membroj.

La fundamento de socialismo estas la libera penso. Tial, unue, la spirita liberiĝo, poste la ekonomia. Religia socialisto estas reaktia progresulo. La liberpensuloj estas la antaŭgvario de la socialismo. K. H.

La sankta Monprofito

En unu bavara gazeto oni legas jenan anoncon: Ĉar ne ĉiuj kristanoj povas iri al Romo dum la Sankta Jaro, mi estas komisiita de roma firmo akcepti mendojn por aĵoj kiel rozarioj, krucoj, oraj koroj, sanktigotaj en la preĝejo de Sankta Petro. Per aĉeto de tie sanktigotaj objektoj, ĉiu katoliko ricevos diajn favorojn. Por ke

ne estu falsajoj, al ĉiu sanktigita artiklo estos ligata oficiala sigelo. La aĵoj devas esti pagataj antaŭ ilia sanktigo, alie la absolvaj ne estos efikaj. Mendojn akceptas por Bavario: Schneck, Furstenfeldbruck...
 "Mondo volas esti trompata", diras la latin proverbo.

Tri grandaj leĝoj

QUEEN SILVER

Ĉiuj objektoj, kia ajn estu la amplekso aŭ pezo, estas tirataj al la centro de la tero. Ni nomas tiun ĉi tiradon la Forto de Gravitado, kaj la klarigon de Newton pri tiu ĉi fenomeno — la Leĝo de Gravitado.

Ĝar tiu ĉi principo estas aplikebla kaj al organika kaj neorganika materio, kaj al ĉiu suno kaj planedo, ni diras, ke la Leĝo de Gravitado estas natura kaj universala. Nia scio pri ĝia apliko estos modifebla pro postaj sciencaj eltrovoj, sed neniu iam nuligos tiun leĝon. Ĝi estas parto de la nesribita leĝo pri la suna sistemo. Ĝi estas parto de la universo. Ĝi estis unue formulita de Sir Isaak Newton.

La dua granda leĝo de la universo estas la Leĝo de Evoluado. Tiu ankaŭ estas universala leĝo. Ĉiu atomo da materio, ĉiu formo de vivo, ĉiu socia kaj politika sistemo, eĉ ĉiu penso en la cerbo de ĉiu vivaĵo, ne nur estas mem la produkto de evoluado, sed ĉe ĝi estas jam procedo de plua evoluo en ion alian. Evoluo estas la leĝo de eterna ŝanĝiĝo. Ĝi tenas en si la ŝlosilon al la tri grandaj problemoj, kiuj agitis la cerbojn de homoj en ĉiu epoko:

Kiu mi estas?

De kie mi venas?

Kien mi iras?

Studente la Leĝon de Evoluo, une klare difinita de Charles Darwin, la homoj eltrovis la respondon al siaj "Kial"oj.

La tria granda universala leĝo eltrovita de scienculoj estas la Leĝo de Relativeco. Nenio estas absoluta. Nenio staras sola. Ĉia materio, ĉiu antaŭeniĝo kaj reakcio, ĉiuj manifestacioj de forto, eĉ tempo kaj spaco, devas esti konsiderata relative al ĉio alia. Ĉio moviĝadas, tamen pri objektoj en rilato al aliaj objektoj, oni diras ke ili estas senmovaj, parolante relative.

Ni kuras sur la tero; sed la tero, kiu ŝajnas al ni staranta senmova, efektive, moviĝas je grandega rapideco. Studu la Leĝon de Relativeco kaj vidu kiel ĝi rilatas al via ĉiutaga vivo. Ĝi estas simpla kaj facila por kompreni, se vi ignoras la matematikajn formulojn de Einstein kaj aliaj sciencistoj.

Priatentu, kiel ĉio kion vi faras rilatas al io alia, al io kion vi faris, al io farita de io alia, al io, eble, kio okazis antaŭ tre longa tempo.

Vi sentas malsaton, ĉar vi scias la senton, kiun oni havas post bona manĝo. Se vi neniam estus varma, vi neniam scius kio estas, senti malvarmon. Se vi neniam estis malfeliĉa, vi havas neniun rimedon

por provi, ke vi nun estas malfeliĉa. Se vi neniam estus laca, vi ne ripozus. Se oni neniam portus vestaĵojn, neniu scius kio estas nudeco. Vi estas varma, ĉar vi ne estas malvarma, kaj al eskimo via "malvarmo" povas esti premanta varmo. Maljusto estas maljusto nur ĉar ĝi ne estas justo. Infano estas ĉiam bona, se ĝi ne estas malbona.

La Leĝo de Relativeco montras al ni, ke nenio en la universo estas fiksita. Ĉiu normo estas relativa. Ĉiu mezurilo kaj pezilo dependas de iuj aliaj faktoroj. Ne ekzistas mezurilo per kiu oni povas mezuri la socion. Oni neniam povos konstrui pesilon kiu montrus absolute la ĝustan pezon.

Gravitado kuntenas la universon. Evoluado devigas ĉiun atomon en tiu universo ŝanĝiĝi, moviĝi kaj evolui en ion pli bonan. Relativeco faras la vivon interesa, kaj inda, por ĉiu vivaĵo sur la tero.

Ĝi estas la balancbaro de la universo.

En la regno de dio

Britio. La populariĝo de la scienco de senfadena telefonio donis al paŝtroj novan vojon por trudi sian religion. Ĉiudimanĉe ili dissendas diservon. Estas aŭskultantoj, kiuj protestas, ke oni uzu iliajn kotizojn por rekompenco al propagandistoj de kristanismo. La Radia Kompanio ĉiel provas pravigi tiun dissendon. Sed por tiuj, kiuj forŝirigis de kristanismo, estas netolereble aŭskulti al la ege malsprita parolado de la diaj apostoloj.

Kia ja estos la intelekta stato de homoj, kiuj eterne faras la saman enuigan babiladon?

Se la Radia Stacio estas uzata por religiaj prelegoj, estas juste, ke ĉiu opinio havu rajton sin esprimi. Sed ne, ne estas permesate diri, ke kristanismo malhelpas evoluon de la moralo kaj de la socio. Eĉ de vidpunkto religia la aranĝo estas maljusta, ĉar nur kristanoj povas paradi siajn stultajn banalaĵojn. Al nekristano oni permesas paroli kondiĉe, ke li ne tuŝu kristanisman.

Alia aspekto de radio. Angla pastro verkas pri ĝi en paroĥa gazeto. Li aŭdis, ke "la radiaj aŭskultiloj difektas la aŭdadon, kaj, eble, baldaŭ la kuracistoj ricevos grandan nombron da pacientoj kun difektitaj oreloj". Vi vidas, ke la oreloj de lia ŝafaro iĝis gravaj por li. "Vi ne povas adori nur per aŭskultado. Vi bezonas la spiritan atmosferon, tion oni ne povas dissendi per Radio", li daŭrigas.

Se la homoj kutimiĝos aŭskulti al religio ĉe si, kion faros la pastraro, ĝia nombro ja falos.

Jen la vera kialo de la pastra zorgado pri oreloj de aliaj.

Oftaj estas ĉe la pliaj homoj la memestimo kaj impertinento. Ĉe elekto de passtro A. kiel sekretario de Baptista unuiĝo, la elektito kvazaŭ ne volis akcepti la oficon,

kaj diris: "La fakto, ke la konsilantoj tute unuanime elektis viron kia mi, konvinkas min, ke dio subtenas la alvokon". Do, vi vidas, ke dio paŭzas de sia administrado de la universo por decidi, ke Sinjoro A. estas la sola viro, kiu kapablas agi kiel sekretario de la Baptista unuiĝo. Oni permesu al ni tute humile sugesti, ke jen estas ŝajne la klarigo de okazintaj tertremoj kaj superakvegoj. Se la ĉiopova Dio, anstataŭ sin okupi pri la funkciado de la universo, kuras por serĉi sekretariojn por la Baptista unuiĝo, kaj predikistojn por kapeletoj, oni ne miru, se aferoj ne tute glate iras. Oni devas memori al la Sinjoro, ke la plej gravaj aferoj bezonas atenton unue.

El "Freethinker" kompilis
 Batalhakileto.

Noa kaj la malsano ĉe hufo kaj buŝo

QUEEN SILVER

Antaŭ kelkaj miloj da jaroj, laŭ la biblio, viro nomata Noa estis ordonita konstrui dom-boaton kaj meti ĝin en kompletan muzeon de natura scienco. Du rakontoj pri tio transdoniĝis al ni: unu diras, ke ĉia vivaĵo estis metita po paro en la arkeon, dum, laŭ la dua diro, sep estis la nombro. Ĉar ambaŭ rakontoj estas en la biblio, vi devas kredi al ambaŭ, kvankam du kaj sep estas ŝajne konfliktaj. Alie, vi iros en la lokon, kie oni neniam ĉesas fluigi la brog-vaporon. Tamen, maljuna Noa havigis paron aŭ sep — da ĉiu vivaĵo. Iu kristano diras, ke li malgrandigis la elefanton ĝis la amplekso de pulo, kaj aliajn bestojn laŭ sama proporcio, por loki ilin en la arkeon. Kolektinte specimenojn de ĉiuj mambestoj, li kaptis specimenojn el ĉiuj insektoj, ĉirkaŭ ses cent mil specojn da ili, kaj metis ilin en deponejon. La redaktoro bedaŭras, ke kinofotografisto ne fotografis Noa'n dum li kolektis la pulojn, pedikojn, cimojn, serpentojn, moskitojn kaj tabanmonstrojn. Noa ne havis mikroskopon, sed li havis tre bonan vidon. Poste li faris kompletan kolekton de ĝermoj de ĉiuj malsanoj konataj al homo kaj ĉe besto. Li volis konservi ilin por la posteuloj. Li faris kompletan kolekton de difterio, variolo, tuberkulozo, antrakso k. t. p. Jus kiam Noa konkludis, ke lia laboro estis finita, tuj kiam ekpluvis, dio diris:

"Atendu minuton, Noa. Vi ne havas ĝermojn de la malsano ĉe hufo kaj buŝo" (ĉe bestoj).

Nu, je tiu tempo Noa estis laca. Kvankam li povis vidi ĉion, videbla nun nur per moderna mikroskopo, lia vidado komencis iĝi tiel malforta, ke li ne povis vidi ion pli etan ol tio videbla per mikroskopo. Ankaŭ, Noa jam senpacientiĝis. Li iris en la arkeon kaj pelis tute-sanan bovinon en la pluvon. Poste li pelis bovinon, jam malsana ĉe hufoj kaj buŝo, metis ĝin en la arkeon, fermis la pordon kaj riglis la fenestron.

Jen kial, se oni kredis al la biblia rakonto, Kalifornio perdis milionojn da dolaroj kaj multajn milojn da brutoj dum la lasta printempo. Jen kial oni severe kvarentenis; kaj la vojoj al la montoj kaj al Arizona estis fermitaj por ĉia trafiko, kaj kial niaj parkoj estis fermitaj.

Kalifornio povas danki Noa'n, ke li konservis la malsanon, kaj danki Dion, por tio, ke li diris, ke li konservu specimenon de ĉia vivaĵo. Kalifornio nuntempe sentas tiel dankema, ke ĝi serioze konsideras starigon de la leĝo por devigi, en ĉiuj publikaj lernejoj, legadon el la biblio.

Kaj tamen, kelkaj homoj arogas diri, ke "homo distingiĝas de malaltaj bestoj pro sia kapablo rezoni."

Liberpensuloj kaj militservo

La suba elĉerpajo el la 8a bulteno de Internacio de Militkontraŭuloj pruvas, ke nereligiaj militrifuzantoj ne ĝuas la samajn rajtojn kiel la religiuloj, ankaŭ ĝi montras kiel la liberpensuloj devas batali por siaj rajtoj.

"En Svedio ekzistas leĝo ebliganta alternativan servon por religiaj rifuzantoj, kiel en Danujo.

Al nereligiaj rifuzantoj ne estas permesata alternativa civila servo. Oni malliberigas ilin. Leĝprojekto por ebligi civilan servon ankaŭ al nereligiaj rifuzantoj estis prezentita al la lasta Rijksttag, sed oni malakceptis ĝin, same kiel la projekton pri drasta malgrandigo de la armeo. Nuntempe Svedujo havas Social-demokratran registaron, kiu nun preparas projekton por malgrandigo de la armeo. *Ĝi ricevos subtenon de "Liberpensula Popola Partio".* K. H.

Esperanto kaj la Tria Tutpola Kongreso de Liberpensuloj en Varsovio

La 3a Kongreso de la Asocio de Polaj Liberpensuloj salutis kore la aperon de memstara organo de internacia liberpensularo "La Liberpensulo" kaj la Internacian Ligon de Liberpensuloj; al ĝi la kongreso deziras efikoplenan sukceson en ĝia laboro. Samtempe la kongreso konsilas al ĉiuj polaj liberpensuloj scipovantaj la lingvon Esperanto, abonati al "La Liberpensulo", kaj al kiu ne scias la lingvon komenci studi ĝin, kaj tiamaniere helpi persone kunligi liberpensulojn de ĉiu lando. Kune laborante, ni pli rapide atingos nian celon.

Imitinda.

Freier Gedanke (Libera penso) oficiala gazeto de la Ligo de Proletariaj Liberpensuloj en Ĉeĥoslovakio intencas doni angulon por Esperanto en sia por junulara aldono.

Bibliografio de Internacia Liberpensula Gazetaro.

(Daŭrigo; Vidu N 1).

Anglio

The Literary Guide (La gvidanto tra Literaturo Racia Revuo. Fondita 1885. Angla. Monata. Eldonata de Watts & Co. Johnson's Court. Fleet Street. London E. C. 4
The Monthly Record of the South Place Ethical Society. Monata. Redaktoro S-ro C. J. Pillard. „Shanklin“. The Avenue. Chingford. London E. 4

The ethical Societies chronicle. (Kroniko de Etikaj Societoj) Fondita 1923. Redaktoro R. Dimsdale Stocker. 55, Prince of Wales Mansions. Battersea Park, London. S.W. 11.

Aŭstrio

Der Freidenker (La Liberpensulo). 1895 Germana. Monata. Eldonata: Freidenkerbund. Oesterreichs. Redaktoro Dr. Robert Endres. Wien VII. Hermannsgasse 2.

Freie Weltanschauung (Libera Observo de la mondo). 1922. Monata. Germana. Eldonanto: Freidenker Verein. Salzburg. Arbeiterheim. (Vidu en Liberpensulo n-o 1 Freundschaft-amikeco).

Der Bücherfreund. (La Libroamanto). Literatura Revuo por naturscienco, ateismo kaj socialismo. 1923. Germana. Monata. Adreso: Rudolf Cerny. Wien XVI/2 Liebhardsg. 46.

Belgio

La Raison (La Racio, la Prudento). 1925 Franca. Adreso: 17, Rue de La Fourche. Bruxelles.

Francio

L'Action Antireligieuse (Kontraŭreligia agado) 1925. Franca. Monata. Oficiala organo de Fédération Nationale des Libres Penseurs de France et des Colonies. Eldonata de Andre Lorulot. Conflans-Honorine (Seine-et-Oise).

Usono

Queen Silver Magazine (Revuo de *Queen Silver*) Kvaronjara. Fondita 1923. Redaktoro Queen Silver R4, Box 567 Inglewood, California.

Estonte ni publikigos regule la komunikojn de la „Internacio de Proletariaj Liberpensuloj.“

Recenzoj

Jarlibro 1925, eldonita de: Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (TAGE). 88 paĝoj. 2200 adresoj. Prezo: Bonvalutaj landoj: 1 sv. franko. mezvalutaj: 3 fr. fr. malbonvalutaj: —.60 gmk. Eldonejo: Novaj Tempoj, Leipzig-Co., Klemmstr. 14. Germanio. La adresaro estas tre utila al geinstruistoj de la tuta mondo. Bona propagandilo inter instruistaro.

Kontraŭ Dio! Ateista Krestomatieto. 28 paĝoj kaj kovrilo. Broŝuro. Prezo 0.60 sv. fr. Eldonita de SAT, Colmstr. 1, Leipzig-Stött. Germanio. Bone presita,

kun bildoj. La enhavo konsistas el 14 artikoloj kaj 4 poezioj tre interesaj. Ĉiu liberpensulo ja legu ĝin.

Nova Revuo Internacia anarkiista. La esperantistaj anarkiistoj, anarkisindikalistoj kaj aliaj antiaŭtoritatuloj fondintaj "Tutmondan Ligon de Esperantistaj Senŝtatanoj" (Adr.: J. M. Esperanto, 9 Rue Louis Blanc, Paris), eldonas en Berlin revuon "Libera Laboristo" (Adr.: Eldona Komisiono, Artur Bolle, Berlin N 58, Tresckowstr. 58) tute en Esperanto. — Nro. 1 sur 16 paĝoj, 4°, enhavas inter aliaj gravaj artikoloj: "Raporto pri la IIa kongreso de Int. Lab. Asocio en Amsterdam", "La moderna anarkiismo", "La batalo pro la ĉiutaga pano" de Rudolf Rocker kun antaŭparolo: "Pri la klasbatalo", "Anarkiismo, sindikalismo kaj antimilitarismo en Aŭstrio" de Pierre Ramus, "La ruĝa reakcio" (Elbuteno de l' Unuigita komitato por la helpo al enkarcerigitaj revoluciuloj en Ruslando). L' antimilitarisma fako enhavas tradukon de "La reformacio" el "Vivu la milito" de Bruno Vogel kaj "Metamorfozo".

Internacio de l' Instru-Laboristoj Internacia enketo pri rilatoj inter lernejo kaj eklezio

Vi bonvolu respondi tiun enketon plej detale, koncerne vian landon. La respondoj kaj nomoj de la respondintoj aperos en la ĝenerala raporto,¹⁾ eldonata de l' Internacio de l' Instru-laboristoj pri tiu temo. Fratan dankon. Respondojn sendu al: M. Boubou, 96, rue Saint-Marceau, Orleans (Loiret) Francio.

1. Ĉu estas en via lando tuta diseco inter eklezio kaj ŝtato? Klarigu!...

2. Ĉu la diversgradaj pastroj estas pagataj de ŝtato (distrikto aŭ urbo)?

a) kiom da pastroj diversgradaj?

b) kiom da mono ŝtato elspezas por ilin pagi?

c) kioma estas la tuta enspeza buĝeto de ŝtato?

3. Ĉu religiemaj lernejoj (konfesiaj, privataj) estas subvenciataj de ŝtato?

a) kiom pagas ŝtato (distrikto, urbo) por religiema lernejo?

b) kiom pagas ŝtato (distrikto, urbo) por nereligia lernejo?

c) kiom pagas ŝtato por armeo (tera, mara kaj aera)?

4. Komparu la religieman lernejon unuagradan kun la nereligia (publika)?

a) pri nombro de lernejoj, de geinstruistoj, de lernantoj.

b) pri nombro de porinstruistaj lernejoj (ĉu estas privataj el ili)?

c) ĉu por ambaŭ lernejo samaj diplomoj estas postulataj?

5. Ĉu pastroj kaj religiistoj rajtas instrui en lernejoj?

6. Ĉu estas kontrakto (konkordato) inter eklezio kaj ŝtato pri lernejo?

¹⁾ La raporto aperos en gazetoj "Novaj Tempoj" kaj "Liberpensulo".

7. Skribu historion de via lernejo rilate al eklezia influo.

— de 50 jaroj — ĉefe de la milito — datoj, faktoj, dokumentoj —

8. Ĉu estas en via lando instruado de religio en ĉiuj pŝpollernejoj?

a) ĉu la instruisto mem instruas religion? — aŭ la pastro? — aŭ kiu?

b) ĉu la instruisto estas instruita pri religio en pedagogia lernejo?

c) ĉu li povas rifuzi instrui religion?

d) ĉu la religiemaj lernantoj estas kunigataj en apartaj lernĉambroj?

e) ĉu tiakaze la senkonfesaj klasoj pli sukcesas?

f) ĉu lernejo estas inspektata de religistaj aŭtoritatoj?

g) ĉu pastro povas eniri lernejon post lernotempo por instrui katekismon...

h) ĉu lernejon pastro povas uzi por religiaj festoj, manifestacioj?

9. Ĉu en la vilaĝoj la instruisto estas ĝenata de l' agado de la pastro?

a) ĉu estas leĝe tolerataj dum lernotempo forpermesoj al knaboj — diservantoj (akolitoj) pretexte de meso, geedziĝo, enterigo.

b) ĉu en via lando la instruisto vilaĝe iras meson por kanti, ludi orgenon, kantigi infanojn...?

c) ĉu ŝtato protektas instruiston kontraŭ klaĉagado de pastro aŭ de klerikularo...

10. Kiel rilatas la tuta instruistaro de via lando pri l' influo eklezia?

a) ĉu la instruistoj emas sin liberigi?

b) kian agadon entreprenas por tio la instruistaj asocioj, sindikatoj?

c) ĉu estas necese eligi el Eklezio por ne pagi la eklezio-imposton?

d) ĉu la instruistoj multaj eligas el eklezio?

e) ĉu ili postulas plenan neŭtralecon de la lernejo, monopolon de la publika instruado, sin montras decidemaj liberpensantoj?

11. Citu lastajn leĝojn, dekretojn, cirkulerojn (de ŝtato, ministro de instruado, aŭ de internaj, aŭ de kultaj aferoj) pri lernejo kaj religio — citu datojn kaj opinion de l' instruistaro —

12. Bibliografio. Citu la fontojn (se eble oficialajn) de ĉiuj viaj dokumentoj: oficiala ŝtatgazeto, ministraj raportoj, edukistaj aŭ liberpensaj gazetoj... Citu la literaturajn verkojn en kiuj estas kritikata la klerikaligo de la publika lernejo. Sendu gazetojn pri tiu temo kaj simbolajn bildojn, karikaturojn pri l' influo de l' eklezio sur la lernejon.

Landrepresentantoj

Anglio: S-ino Sujadinova-Yelland, 3 Fonthill Road London N.

Aŭstralio: S-ro Victor Rutland, 316 Riley Street, Surry Hills, Sidney.

Aŭstrio: S-ro Otto Stöber, HumboldtstraÙe 46, Linz a. Donau.

Bulgario: S-ro Iv. Sarafov, Pleven [Progrimmazio].

Ĉeĥoslovakio: S-ro Theodor Kilian, Jiráskova 317, Dolni Kounice.

Germanio: vidu Estraro (unua paĝo)

Hungario: S-ro Hugai Ferenc, Gyöngyös.

Japanio: Joski H. Ishiguro, Koojimachi P. O. Box 1, Tokio.

Jugoslavio: S-ro Paskal Bogdanoviĉ, Komixa-Vis.

Nederlando: vidu Estraro. (unua paĝo)

Polio: Jan Zawada, ul. Kröla Lesczerynskiego 36 m. 2

Rusio: H. Frank, Leningrad Gubkom Esperantistov, 3-aja Sovetskaja n-o 21, kv. 25.

Ukrainio: S-ro G. Tuisov, Kremenĉug-Peĉana-Gora, Maksimovski 3

Usono: S-ro Karl Fröding, 419, 7 th. st., Rockford, Ill

La landrepresentantoj prizorgos la aferojn en sia lando. Ili estas ankaŭ rajtigataj apreni kotizojn.

MANUSKRIPTOJ

Ni bezonas manuskriptojn por la venontaj numeroj, do sendu artikolojn kaj tradukojn rekte al S-ino T. Sujadinova Yelland, 3, Fonthill Road, Finsbury Park, London N. 4.

Pagu

vian kotizajon. Pro la malbona financa situacio de la ligo ni baldaŭ estas devigataj rezigni je nia gazeto. Granda parto da membroj ĝis nun ne pagis. Insiste, ni petas, sendi tuj monon, aŭ vi estas helpanto de la kontraŭuloj, kiuj certe triumfus se nia gazeto malaperus. Do pagu per via landrepresentanto aŭ rekte al la sekretario. Germanoj pagu al Kurt Hubricht, Leipzig-Neustadt, poŝtĉekkonto Leipzig 43 808.

GAZETO "QUEEN SILVER"

Kiu scias anglan lingvon devas vidi specimenon de supra gazeto, eldonata de 14 jara knabino, unu el plej interesaj kaj instruaj liberpensaj gazetoj.

Sendu 1/4 Dolaro por specimeno al:

QUEEN SILVER, R 4, BOX 567, INGLEWOOD, KALIFORNIO.

Germanoj mendu ĉe:

KURT HUBRICHT, MARIANNENSTRASSE 22, LEIPZIG-NEUSTADT.

Jus aperis

JARLIBRO 1925

de la Esperantisto-Instruistaro tutmonda

Enhavas pli ol 2000 adresojn el ĉiuj landoj

Necesa helpilo por la interrilato kun instruistoj kaj lernejoj en tutmondo

Prezo:

1 svis. fr. por bonvalutaj landoj

3 fr. fr. por mezvalutaj landoj

0,60 gmk. por malbonvalutaj landoj

Rabato:

16 proc. por 2 ekz-oj

25 proc. por 5 ekz-oj

33 proc. por 8 ekz-oj

Mendu kaj pagu al:

M. Goldberg, Klemmstrato 14
Leipzig-Connewitz (Germanio)

Ĉiu Esperantisto devas legi

Kion vualas la Biblio?

nun presita broŝure.

Prezo: 15 pfenigoj, Angle 2 d., France 1 fr. kaj aliaj landoj samvalore.

Havebla ĉe:

Kurt Hubricht, Mariannenstrasse 22,
Leipzig-Neustadt.

Ĉia en-kaj eksterlanda Literaturo

speziale: Liberpenŝa, socialista, komunista, kaj esperanta, estas liverata plej rapide [poŝtelspezoj ne estas kalkulataj] de Kurt Hubricht

Leipzig-Neustadt, Mariannenstr. 22

NOVAJ TEMPOJ

Internacia pedagogia revuo por la nova lernejo

Oficiala organo de TAGE

Tutmonda Asocio de Ĝinstruistoj Esperantistoj

Demandojn kaj abonon sendu al:

M. Goldberg, Klemmstr. 14 p.,
Leipzig - Connewitz (Germanio).

Ĉiu liberpensula organizaĵo kaj ĉiu liberpensulo, uzu la servojn de nia "Internacia Ligo de Liberpensuloj".

Ĉiujn liberpensajn gazetojn mendu ĉe ni. Tiamaniere vi ŝparas monon por poŝtelspezoj kaj vi subtenas nian movadon.